

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א' תסז

ערב שבת קודש פ' פינחס [באה"ק: מטות],

מבה"ח מנחם אב ה'תשפ"ב

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חבי"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ע"ב שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ומאה ועשרים שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"י"ר

לזכרון

הרה"ח ר' שלום מנחם מענדל

בן הרה"ח ר' אלי' ע"ה

סימפסון

מזכיר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,

מנהל מרכז לענייני חינוך, חבר הנהלת קופת רבינו,

עסק בניהול מעות חיסין ו"חלוקת הש"ס"

מטעם מחנה ישראל,

עסק בניהול הכתבת מכתבי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

והדפסתם בספרי "אגרות קודש"

ושימש כרב בקהילה ב"ברייטן ביטש"

נלב"ע ביום הולדתו התשעים

כ"ט תמוז - חודש הגאולה ערב ר"ח מנחם-אב

ה'תשע"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולע"נ מרת ח' רחל בת ר' פנחס זליג ז"ל

ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה ולע"נ ר' פנחס זליג ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

דבר מלכות

3

מי חולם חלומות ומי יהודי מציאותי / משיחת ש"פ פינחס התשד"ם

זמן הגאולה

9

חבל על הזמן להכנס בוויכוח עם "זקן וכסיל" / הזמן הנוכחי באור הגאולה

כתב יד קודש

13

מה עשו חז"ל בפקוח נפש / צילומים מעלה ההגהה של שיחת ש"פ פינחס הישי"ח

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש

לזכות הרה"ח יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחוי וילדיהם רחל בת חיה מושקא, לאה שרה בת חיה מושקא, וישראל רחמים בן חיה מושקא שיחוי ולזכות הנא לאה בת ח"י רחל, עדינה בת ח"י רחל, מרים בת ח"י רחל, וצבי בן ח"י רחל שיחוי

לזכות ר' ברוך אהרן בן ברוניא סלאווא וזוגתו רייזל פרומא בת ח"י רחל שיחוי

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213

סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219

דואר אלקטרוני: kuntres.yechi@gmail.com • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד 'הקיצו ורננו שובני עפר' והוא בתוכס, בגאולה האמתית והשלמה

Handwritten text in Hebrew with various annotations and corrections. The text appears to be a commentary or a letter related to the printed content on the right. It includes phrases like 'כלבד, נאר דער רבי מאננס נאר אז מיא זאל אליין לעבין...', 'זייקנדיק אין ישיבה, אדער אין בוס ד', 'און צווייטן צו א אידן וואס ער ווייס נים ציא ער פלעגט אסאך פראגן א ב"ה אדער נים, ער דייט אסאך נים ציא ער פראגט א סליח גדול צום דאוונען...', 'מיא קען דאך סענה'ן, סאיז דאך נים ד'ן נמוס צוא ג'ן צוא א בענסשין האט איד קען עס נים...', 'זאגט מען עס ווי בעסע עסע צוועצט צוועצט אז א ענין דאס עס איז נונע צוויי נשמות איז נים ד'ך ד'יא אלע סענות זגט אסאך על נפס פקוח נפש איז מען אלץ דווח, צעצ איז במילא אזיב עס איז נאר אסאך א ספס ציא ער איז א איד, איז ספקיין עלין אה העל, וס'נ'ס ברוחניות דארף מען זיך משהל זיך בעלעבין עס אסאך אויף א ספק וס'דאס א ספק אדא ב' אהיה נרעץ פ'ר'ת'...

אין רוחניות אז מען דארף זיך משתדל זיין באלעבן אים אפילו אויף א ספק. וכדאי' בגמ' (ברכות כב) 'רב אדא בר אהבה קרע כרבלתא כו' ואח"כ נודע שאינה יהודית. משום ספק הצלת נפש מישׂראל מאיסור לאיזו רגעים - לא חס על ממונו ולא יכול להתאפק עד שידע מקודם על ברור אם ישראלית היא.

מען קען דאך אבער טענה'ן בא זיך, צי דען בין איך דעם אויבערשטנס אסטראפצע? מילא ענינים שבין אדם לחבירו, דאס איז ענינים וואס ס'איז נוגע צו טובת ישוב המדינה דארף איך אים זאגן, אבער ענינים שבין אדם למקום, ווער רעדט ענינים פון חוקים, וואס זאל דאס מיר ארען?

זאגט מען אים אז אפילו חוקים וכיו"ב, זיינען נוגע ניט נארצו ענינים שבין אדם למקום נאר אויך צו ענינים שבין אדם לחבירו. וע"ד דאי' בגמ' (שבת קג, ב) לענין כסוי הראש: יומא חד כו' נפל גלימא מעל ריש', דלי עיני' חזא לדיקלא וכו', וואס דאס איז געווען ניט נאר א ענין פון גנבה בחשאי, נאר גזלה ווארום עס איז געווען אין גארטען בגלוי. איז במילא איז דאך דא דאס גזלה, הייסט דאך דאס אז דער חק פון טראגען א היטל וואס דאס איז א סגולה לאימתא דשמיא, איז שייך אויך צו בין אדם לחבירו, אויף אזוי ווייט ביז גנבה וגזלה.

במילא אז ער זעט א אידן, דארף ער אים זאגן, לייג תפלין, טו אן א היטל, וואס דאס איז דער ענין פון כי תראה ערום וכסיתו.

עס איז דאך אבער פראגען אזוינע וואס מיינען אז דאס וואס זיי טוען מיט יענעם איז שוין גענוג. ווארום אז ער האט בכח אפילו אויף באלעבן יענעם איז דאך א ראי' אז מיט זיך איז ער שוין אינגאנצן פארטיק און איז שוין א פארטיקער,

זאָגט מען אים, "מבשרך לא תתעלם", זאָלסט אויף זיך אויך ניט פאַרגעסן, ווי דער רבי מאָנט אין דער שיחה (קונטרס עה ע' 145)

ד. וזנה יוכן ג"כ האם אין הינסיקער מדרג גיליבידיק דיא אידין, דער מאנס ער אין שנה ראובן
אח הדין ואכירי, און אין שנה יהודא אח ער ואונן, און זאגס אז זי זינגן גישארכין בריקד דלסא
לא ס'י' שייך להזכירם בלל אח פלל השפחה שנקדו, ער דארף נאר גיליין דיא האט זינגן הא.
ואין לומר שגכיריכ ביי קס זאל זיך נים שבגלין, קין קשיא לכה אינו מונה אח אלו השפחות, ולכן
מזכירם, און זאגס אז גון די איז קינדק נים גיבליבין, דא"כ הי' לו גם להזכיר אח השנה השפחות
על שם בנימין שנקדו, זקם סען דאך אז ער קומט דאס נים סאראדקענקן, וא"כ לכה מזכיר אח
השפחות דער ואונן/הדין ואכירי דוקא
אז שנה רבנו פיס אלעזר הדין האבין גיבילם דיא אידין, זיינגן זיי א דבר שבמנין, זאגס
דבר שבמנין זועקס נים בטל, וזאגס דער פיס איז רייב וזאגס זיינגן זיי איהא בללר אז אהט השם סמליה
הקיים, און בפרס שומרי תום צ' זיינגען דאך א סעס בידן עם ישרא' גופא, איז וזאגס פאר א שפחה סען
ס'יא זאל נים נחפז הערין פון דער גאנצער העלם, און זיין שארק אין דעם דרך ההוס' צ' ולא זי בלל

מי חולם חלומות ומי יהודי מציאותי

ישנם המתפלאים כיצד יושב לו יהודי ומדבר פעם אחר פעם, בכל התוועדות, ומוסיף זאת גם במכתביו - ש"הנה הנה משיח בא", היום ולא מחר, בה בשעה שע"פ תורה נמצאים בגלות? ... • מוכרחים לומר - חושבים הם - שזהו חלום! • אך האמת שהגלות היא החלום, והגאולה היא המציאות האמיתית גם בזמן הגלות • קטעים משיחת ש"פ פינחס ה'תשד"מ - בלתי מוגה

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

"האמערט אוועק" פעם ועוד פעם ושוב, התוועדות אחר התוועדות - שללא הבט על כך שנמצאים בחושך כפול ומכופל של הגלות, אזי לא זו בלבד ש"לאלתר לגאולה" אלא "הנה הנה" ("אָט אָט") משיח בא", וזה לא רק נדפס ב"הקריאה והקדושה"⁵, אלא אכן מתכוונים בפועל ממש למטה מעשרה טפחים, כיון ש"כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה"⁶ - במילא, הוא מרעיש כל הזמן ש"הנה הנה משיח בא".

ומוסיף ואומר שהמפתח נמצא בידים, לא רק בידי הרבים או רוב האנשים, אלא בידיו של כל אחד: הרמב"ם פוסק⁷ שע"י מצוה אחת יכול כל אדם להכריע "את עצמו ואת כל

א. בהמשך להמדובר לעיל¹ אודות הגאולה העתידה - כאן המקום לדבר על ענין שישנם המתפלאים עליו, ורק מפני הכבוד אינם מדברים על זה אפילו בינם לבין עצמם. והענין הוא:

בפשטות וע"פ תורה בני ישראל נמצאים עדיין בגלות - "אכתי עבדי אחשוורוש אנן"², ועד שהקב"ה לא יוציאם נשאים בני" קשורים בגלות, וכפי שאמר בעל הגאולה בג' תמוז³: לא ברצוננו הלכנו לגלות ולא ברצוננו נצא מהגלות, אלא הקב"ה יוציאנו מהגלות.

במילא מתפלאים הם:

יושב לו יהודי⁴, מדבר ברבים ומטרטר

- 1) בסיום השיחה שלפנ"ז (סעיף ט' בשיחת ש"פ פינחס תשר"מ ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים").
- 2) מגילה יד, א.
- 3) סה"מ קונטרסים ח"א קעו, ב. סה"מ תרפ"ז ע' קצו. לקו"ד ח"ד תרצב, א.
- 4) מכאן עד סוס"ג היכן שמופיעים תיבות "יושב לו

יהודי", "יהודי זה" וכיו"ב - הכוונה לכ"ק אדמו"ר שליט"א.
5) גליון 9 וגליון 10 ע' טו ואילך; 11 ע' ה ואילך.
6) סנהדרין צז, ב.
7) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה", וכמ"ש בזהר⁸ ומבואר במאמר אדמו"ר הזקן⁹ – "איתא בתיקונים שאפי' אם הי' צדיק א' חוזר בתשובה שלימה בדורו הי' בא משיח", שזה מדובר אפי' לפני הזמן ש"כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", עאכו"כ לאחר זמן זה – הדבר היחיד שמונע ממשיח לבוא הוא שיהודי יעשה תשובה, ואזי יבוא משיח תיכף ומיד ללא שום הפסק זמן.

וכפי שישנם האומרים (וכולם חושבים)¹⁰ "אחכה לו בכל יום שיבוא"¹¹ "אחכה" גם מלשון יגיעה כו', כמבואר בהמשך תרס"ו¹²], ובכל יום בתפלה (בימות החול) "לישועתך קוינו כל היום" – שביום זה ממש יכול לבוא משיח צדקנו.

ומדובר על משיח בשר ודם, ילוד אשה, נשמה בגוף, שלא יבוא להיכן שהוא ("ערגעץ וואו"), אלא יבוא כאן בבית מדרש ובית כנסת זה, וכיו"ב!

מתפלאים הם: כיצד אפשר לדבר כך, ועוד **בפשטות** – כאשר יודעים שנמצאים בגלות ע"פ תורה, ורק הקב"ה יכול להוציא את בני ישראל מהגלות?!

ובפרט שהוא בעצמו יודע זאת – לידו מונח הסיפור שבו יתפלל תפלת מנחה ויאמר "צדקתך צדק" וכיו"ב, ענינים שונים בתפלה המראים שנמצאים בגלות, (וגם בשבת) בברכת המזון אומרים "הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח" – ל' עתיד, ולשם כך אוחזים בסידור כדי לא לטעות ח"ו בנוסח הברכה;

אעפ"כ בא יהודי זה, ומטטרט פעם אחר פעם ש"הנה הנה משיח בא" – בלשון הוה, היום ולא מחר, "ואין הדבר תלוי אלא

בתשובה!"

ומה שמובא¹³ ברמב"ם סדר שלם כיצד יבוא משיח: שיהיו מלחמות גדולות, ולפני זה יבוא אליהו הנביא וכו' – הרי זה כל זמן שהגאולה באה באופן ד"בעתה"¹⁴, אך כאשר עומדים במצב ד"זכו"¹⁵ או "כלו כל הקיצין", הגאולה תבוא באופן ד"אחישנה"¹⁶ – ואזי יכול לבוא משיח תיכף ומיד, ברגע אחד ממש! [וכפי שהרמב"ם כותב באגרת תחיית המתים שלו¹⁷, שהענינים שכותב בספר היד אודות פרטי הגאולה הם אלו הידועים לו בבירור, אבל יתכן שיהי' באופן אחר].

ויהודי זה מדבר כך לא פעם ולא פעמיים, אלא ללא הרף ("ער האלט אין איין רעדן") בכל התוועדות והתוועדות, ומוסיף זאת גם במכתביו – ש"הנה הנה משיח בא", היום ולא מחר!

בשלמא אם הי' מדבר כך פעם אחת – היו יכולים לומר שזהו זמן מיוחד, מצב מיוחד וכיו"ב, אבל הוא לא פוסק מלדבר כך ללא מנוחה ולא נותן לנוח ("לָאָזַטְי נִיט רוֹעֵן")... מוכרחים לומר – חושבים לעצמם השומעים – שזהו חלום!...

כי לומר שבגלות עמוקה כזו משיח יבוא מיד היום – אין לזה שייכות כלל עם המציאות! ע"פ המצב האמיתי בהוה רואים גלות, וא"כ כיצד יכול "ליפול" לו הרעיון שמשיח יכול לבוא היום?...

מוכרחים לומר שזהו חלום!

ב. לכאורה יש מקום לתמי' זו, שהרי יהודים אכן נמצאים בגלות, ודוקא הקב"ה יכול להוציאם – לכן מתפלאים הם: איך אחד

(8) ראה ז"ח ס"פ נח (כ, ד).

(9) מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תג.

(10) ראה לקו"ש ח"ט ע' 282 ואילך.

(11) נוסח אני מאמין (ע"פ חבוקק ב, ג).

(12) ע' עח ואילך.

מה עשו חז"ל בפקוח נפש

בקשר עם פ' השבוע, הבאנו (בע' 15-14) צילומים נדירים (מוקטנים) מהגהת כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א על קטע משיחת ש"פ פנחס, מבה"ח מנ"א ה'שי"ת

(נדפסה ב"שיחות קודש" ה'שי"ת (הוצאת תשנ"ח) ע' 112 ואילך)

להלן הקטע כפי שמובא בצילום שלפנינו (הכתי"ק בא בהדגשה):

ובזה יובן ג"כ וואס אין היינטיקע סדרה ציילענדיק די אידן, דערמאנט ער אין שבט ראובן, דתן'ען און אבירם'ען, און אין שבט יהודא'ן, ער און אונ'ן, און זאגט אז זיי זיינען געשטארבן פריער. דלכאו' לא הי' צריך להזכירם כלל את המשפחות שנעדרו, ער דארף נאר ציילען די וואס זיינען דא.

ואין לומר שמזכירם כדי עס זאל זיך ניט שטעלן קיין קשיא למה אינו מונה את אלו המשפחות, ולכן מזכירם, און זאגט אז פון זיי איז קיינער ניט געבליבן - דא"כ האט ער געדארפט דערמאנען אויך די פינף משפחות פון שבט בנימין וואס זיינען נעדר געווארן. זעט מען אז ער קומט דאס ניט באווארענען וא"כ למה מזכיר את המשפחות דער וואונן ודתן ואבירם דוקא.

אז משה רבינו מיט אלעזר הכהן האבן געציילט די אידן, זיינען אידען א דבר שבמנין, וואס דבר שבמנין ווערט ניט בטל. דערמיט איז רעכט וואס אנדערע טענה'ן, וויבאלד אז אתם המעט מכל העמים, ובפרט שומרי תורה ומצוות זיינען א מעט אין דעם עם ישראל גופא, איז וואס פאר א כח האט מען מ'זאל ניט נתפעל ווערן פון דער גאנצער וועלט און זיין שטארק אין דעם דרך התומ"צ. ולא זו בלבד, נאר דער דער רבי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ מאנט אין די שיחה פון י"ג תמוז אז מען זאל אליין לעבען און באלעבען אויך אנדערע, אז ניט נאר זייענדיק אין ישיבה אדער אין בית מדרש, וועט ער זיין שטארק אין תומ"צ, נאר ער זאל גיין אין גאס, און צוגיין צו א אידן וואס ער ווייס ניט צי ער איז טראגט א ט"ק אדער ניט, ער ווייס אפי' ניט צי ער טראגט א טלית גדול צום דאוונען, און אפי' וואס עס טוהט זיך מיט אים וועגן תפלין ווייס ער אויך ניט, זאל ער צו עס צו גיין און זאגן: הער איד! איך וויל פון דיר ניט קיין געלט. איך וויל פון דיר גארניט. איך וויל נאר דו זאלסט לייגען תפלין אלע טאג, לכה"פ אנטאן. טו מיר א טובה, טו זיך א טובה, טו א טובה דיינע עלטערן און עלטער עלטערן ביז יעקב אבינו און דיינע קינדער און קינדס קינדער עד סוף כל הדורות ביז ביאת המשיח.

מען קאן דאך טענה'ן, עס איז ניט מדרכי הנימוס צוגיין צו א מענטשן וואס איך קאן אים ניט, וואס איך ווייס ניט וואס מיט אים איז, עס איז אפי' ניט קאנטיק אויפן פנים צי ער איז א איד.

זאגט מען אים אז אן ענין וואס איז נוגע צו נפשות איז ניט שייך די אלע טענות. און אזוי ווי אין גשמיות איז אפילו אויף א ספק פקוח נפש וכמה ספקות, איז מען אלץ דוחה און אויב עס איז אפילו נאר א ספק צי ער איז א איד, מפקחין עליו את הגל, אזוי איז אויך

"הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", בתור "גאולי ה' אשר גאלם מיד צר", "גאלם" לשון עבר - כפי שאומרים במזמור ק"ז שבתהלים, מזמור השייך לשנת הק"ז דבעל השמחה והגאולה, החל מ"ב תמוז (יום ההולדת) דשנה זו.

ועוד - ועיקר:

מכיון שמי"ב תמוז מתחיל נשיא דורנו לומר - במזמור ק"ז - "גאולי ה' אשר גאלם", אזי, מוטלת עליו החובה לעורר רחמים למעלה, או לעורר רחמים למטה, שב"ד של מטה יפסוק שצריך להיות "אשר גאלם" (לשון עבר), ומכיון שב"ד של מעלה באים לשאול כיצד פסקו בב"ד של מטה³, הרי בדרך ממילא יפסקו כן גם בב"ד של מעלה, שכבר "כלו כל הקיצין", ברגע שלפני רגע זה! ובפשטות - שבעגלא דידן, בשעתא חדא וברגעא חדא, בא משיח צדקנו, משיח כפשוטו, נשמה בגוף,

וגואל את כל בני", "בנערנו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"⁴, שלימות העם,

"וכספם וזהבם אתם"⁵, כולל - כסף וזהב רוחניים, אהבה ויראה⁶, אשר, על ידם נעשה הקיום דכל רמ"ח מצות עשה וכל סס"ה מצוות לא-תעשה⁷ (עם כל הסניפים, פרטים ופרטי פרטים, כולל גם מצוות שמדברי-סופרים, וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש) - שלימות התורה,

ועד שפועלים שלימות בארץ ישראל הרוחנית - כפתגם הצ"צ⁸ "עשה כאן ארץ ישראל", עי"ז שפועל בנפשו את הענין ד"רצתה לעשות רצון קונה", "רצתה", מלשון רצון, ומלשון ריצה, היינו, שעשית רצון קונו נעשה הרצון שלו, גם ברצון הגלוי, כולל - רצון שחודר גם ברגלים (ריצה),

ועד שרצים ברגלים ל"ענני שמיא", ועולים על גביהם - "ארו עם ענני שמיא"⁹,

ובשעתא חדא, ברגע כמימרא, רואים ש"עומדות היו רגלינו" בארץ ישראל, ושם גופא - "בשעריך ירושלים"¹⁰, "עיר שחברה לה יחדיו"¹¹, ע"י אהבת ישראל ואחדות ישראל, ושם גופא - בהר הבית, וב"מקדש אדני-כוננו ידיך"¹²

ומתוך שמחה וטוב לבב.

(משיחת ט"ו תמוז ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

(3) שמו"ר פט"ו, ב. דב"ר פ"ב, יד.

ע' 621. ועוד.

(4) בא י, ט.

(5) ישעיה' ס, ט.

(6) תו"א ר"פ וישב. לקו"ת בהעלותך לב, ד. ובכ"מ.

(10) תהלים קכב, ב.

(11) שם, ג.

(12) בשלח טו, יז ובפרש"י.

(7) ראה תניא פ"ד, חינוך קטן.

(8) אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' תפה. לקו"ש ח"ב

יכול לבוא ולדבר כך?

במילא, צריכים ליישב את התמי'.

ובמיוחד שאין זו תמי' רק אצל מתי-מספר הנמצאים כאן, אשר "תואנה הם מבקשים"¹⁸ ומחפשים שאלות - אלא גם אחרים ששומעים מתפללים: איך יכול לבוא יהודי ולדבר בפשטות, ולטרטר ללא הרף ש"הנה הנה משיח בא", ושה מונח בידיו של כאו"א - כאשר ע"פ תורה "אכתי עבדי אחשוורוש אנן" והקב"ה יוציא אותנו כו'?

[. .] במילא יש להבהיר לאלו היושבים ומקשיבים - כיצד יכול לבוא יהודי ולדבר בפשטות שללא הבט על כך שנמצאים בכזה חושך כפול ומכופל דגלות, אזי הנה בא משיח צדקנו, לא בעתיד, אלא מיד עכשיו בהוה, ברגע זה ממש!

ולא פוסק מלהרעיש בזה, ולכן שרים "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו"¹⁹, ותיכף הוא מפרש שהכוונה "במהרה בימינו" - היום ממש, כאן במקום ובזמן זה, בש"פ פינחס תשד"מ בבית מדרש זה!

ויתירה מזו: למרות שבפעם הקודמת הוא גם אמר ש"הנה הנה משיח בא" ומשיח לא בא אח"כ, אעפ"כ לא הרפה מזה אלא המשיך לדבר כך, ואע"פ שרואים גם עכשיו שמשח עדיין לא בא, ואפי' אלי' הנביא לא הגיע (וגם אם הוא בא לפעמים, זה רק ליחידי סגולה) אזי אם ח"ו משיח עדיין לא יבוא, הוא ידבר ע"ז שוב בפעם הבאה עם כל ה"שטורעם"!

במילא, זקוקים להסביר לאנשים היושבים מסביב - איך מדברים ככה?

ג. מוכרחים לומר שזהו חלום!

וכידוע שע"פ הלכה ישנם חילוקים בין מצב ד"בהקיק" למצב ד"בחלום": בהל'

(18) ע"פ שופטים יד, ד.

(19) אבות פ"ה מ"ב.

נדדים²⁰ מובא ש"הנודד בחלום אינו כלום", ועד"ז בכ"מ²¹ (וכשיחפשו ימצאו את חילוקי ההלכות שבה).

ובכלל אדם הרי חולם בלילה בשעת השינה, וכאשר חולם שהנה בא משיח - איזה טעם יש לבוא ולספר זאת ברבים!?

אמנם זהו דבר נכון לחלום חלומות טובים כפי שמבקשים בברכת כהנים²² (כמו שביקשו בחג השבועות ומכך זה נמשך לזמן שלאח"ז) - אבל מדוע מספרים זאת ברבים?

הרי ענין זה, שמשח יכול לבוא היום, בבית מדרש זה - לדעת אלו היושבים ושומעים - הוא חלום שאינו מציאותי, כיון שהם מרגישים שנמצאים בגלות, והרגש זה מבוסס ע"פ תורה.

אז או שתסביר להם שאין זה חלום, או שלא תדבר על כך ברבים!

זקוקים הרי לאיזו הסברה עבור השומעים, ע"כ שמנדנדים ללא הרף שמשח צדקנו יכול לבוא תיכף ומיד ממש למטה מעשרה טפחים.

אמנם, אפילו אם לא היתה שום הסברה היו ממשיכים לדבר על זה גם הלאה... אבל לאחרי הכל נדרשת איזו הסברה.

ד. אזי אדמו"ר הזקן הסביר כבר:

מבואר בתורה אור²³ בד"ה "שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים"²⁴, שכל ענין הגלות הוא כחלום, "היינו כחולמים", אלא שמצד החלום משלים את עצמם שזוהי האמת, אך האמת היא שזה אכן חלום!

(20) שו"ע יו"ד סר"י ס"ב.

(21) ראה אנציקלופד' תלמודית ערך דברי חלומות. וש"נ.

(22) מברכות נה, ב.

(23) וישב כח, ג ואילך. וראה גם סה"מ תקס"ה (כרך א) ע' קפד ואילך. אוה"ת מקץ (כרך ו) תתש, ב ואילך.

(24) תהלים קכו, א.

ויראו זאת בגלוי לעתיד לבוא, שעל כך אומרים "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים", "פי' שיתגלה מדרגה ובחי' זו של החלום עד אשר כולם יכירו וידעו וישגו החיות הנמשך להם בזמן הגלות שהוא מבחי' החלום, ולכן יאמרו היינו כחולמים".

את-אומרת, אין זה נכון לומר שהמחשבה על הגאולה בזמן הגלות היא חלום, אלא בדיוק ההיפך – כאשר חושבים על הגלות זהו החלום!...

ואת זה אומר אדמו"ר הזקן בזמן הגלות, ביודעו את מה שאומר במאמר ד"ה "ואת האלף ושבע מאות"²⁵ שקץ הגאולה יהי עשרות שנים לאחמ"כ בשנת תר"ג או תר"ה²⁶ – אעפ"כ אומר אדה"ז שידעו שהגלות היא חלום!

אמנם בגלוי יראו זאת רק לעתיד לבוא, ועתה מרגישים שחלום הגלות אינו כלל חלום אלא מציאות – אך אדמו"ר הזקן רצה להודיע את לבני ישראל עוד קודם, בזמן הגלות.

ובעצם דוד המלך כבר הודיע זאת בספר תהילים בפסוק "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים". ואדמו"ר הזקן מביא ומסביר זאת בתורת חסידות חב"ד ולאחמ"כ בתוספת ביאור ע"י רבותינו נשיאנו שלאחריו, ואח"כ המאמר נדפס ונתפרסם בספר תורה אור, ובודאי רצה שיפיצו את זה בכל מקום, כפי שזה בנוגע לכל עניני תורה ופנימיות התורה – כלומר, להפיץ שאפילו בעמדתו בזמן הגלות, על כל יהודי לידע שהגלות היא חלום!

וכיון שזה נהי' חלק מהתורה וכל יהודי לומד זאת – הרי זה פועל אח"כ בעולם

(25) מאמרי אדה"ז פרישות ח"א א' תיט ואילך. מגדל עז (כפר חב"ד, תשמ"מ) ע' תפד ואילך.

(26) ראה תורת שלום ע' 237. מגדל עז ע' תפג. וראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תפה. לקו"ש ח"ו ע' 80 הע' 70. ועוד.

ובגלות, כמאמר²⁷ "קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא", וכך גם "כל מאן דאסתכל בה באורייתא ואשתדל בה כביכול הוא מקיים עלמא".

ומכך מובן שמה שמדברים ומרעישים ללא הרף שהנה בא משיח, ללא הבט על כך שנמצאים עדיין בגלות – אין זה "חלום" כלל, אלא אדרבה: **זוהי המציאות!**

ודוקא כאשר חושבים על הגלות – זהו החלום, רק כיון שנמצאים בגלות (בחלום) משלים את עצמם שזוהי המציאות!
ה. לאידך גיסא:

מה שיהודים בגלות חושבים שהגלות היא המציאות והגאולה היא חלום, וכאשר אומרים "הנה הנה משיח בא" זה חלום – אין זה היפך האמונה, כי הם מאמינים בביאת המשיח, אלא שהאמונה נשארת אצלם בבחי' מקיף ולא חודרת בפנימיות, במילא הגאולה נשארת אצלם כמו חלום.

[. .] ואין זה היפך התורה, כי התורה עצמה אומרת "היינו כחולמים", כלומר, ע"פ תורה הגלות היא חלום, ועד כדי כך חלום – עד שההרגשה בחלום הגלות שהגאולה היא החלום והגלות היא המציאות, במילא מובן מדוע הדיבור על הגאולה מעורר אצלם פלא.

ועד"ז בנוגע לכל השאלות שישנם בזמן הגלות על ענין הגאולה, ולדוגמא: בעל הגאולה אמר לפני עשרות שנים "לאלתר לגאולה" – עולה השאלה: היתכן שזה לא יצא בפועל, ועד היום הזה עדיין לא בא?

צריכים לדעת, שכל השאלות, הקושיות והספקות הללו באים מצד חלום הגלות, שמצד הגלות זקוקים לראיות, הסברות ותירוצים.

ו. אך כאמור, אין לחשוב שזהו היפך

מו"ח אדמו"ר – חלק כתב בעצמו, ואפילו החלק שלא כתב הוא הגיהו והוסיף הוספות בכתב יד קדשו], ובפרט הבן הגדול – כידוע היחס המיוחד שהי' לו מסבו (אדמו"ר האמצעי); וללא הבט על כל זה, וגם על מענה הצ"צ שנדפס הלקו"ת (ואדמו"ר המהר"ש בודאי ידע מה זה הלקו"ת) – הי' לאדמו"ר המהר"ש התוקף והעוז ("די ברייטקייט") לומר לצמח צדק: אבל יהודים רוצים את הגאולה כפשוטה!

ו. כיון שסיפור זה הגיע אלינו, וכל דבר הוא בהשגחה פרטית – בודאי ישנה מכך הוראה לכאו"א,

[בפרט כשלוקחים בחשבון כמה שנים הצ"צ ואדמו"ר המהר"ש חיו יחד, מובן בפשטות שדיברו ביניהם הרבה עניני קדושה ועניני תורה, ואעפ"כ רואים שהסיפורים שהגיעו אלינו הם מתי מספר בלבד, שלא בערך לגמרי ממה שהי' בפועל. ועל-כן מוכרחים לומר (כיון שכל דבר הוא בהשגח"פ), שהסיפורים שהגיעו אלינו הם ע"ד "נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה לדורות לא נכתבה"¹⁸]

וההוראה מכך בפשטות:

כל יהודי צריך לצעוק ולתבוע שרוצים את הגאולה כפשוטה!

והכרח הגאולה מובן לכאו"א בפשטות, ובפרט ע"פ המבואר בחסידות בכ"מ, באופן המובן בשכל [. .]. שצריכה להיות לו תשוקה לגאולה.

וכפי שאומרים בכל יום בתפלה – "לישועתך קוינו כל היום", "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים".

ויה"ר שכך יהי' בפועל – "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים", ואנו בתוכם.
(ב' קטעים משיחת ש"פ פינחס ה'תשמ"ה - בלתי מוגה)

(18) מגילה יד, א.

לצעוק "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", בתור "גאולי ה' אשר גאלם מיד צר"

[. .] ונסיים בנוגע לענין הגאולה:

כבר בזמן הגמרא נאמר ש"כלו כל הקיצין"¹, וא"כ, הוצרך משיח צדקנו לבוא לפני זמן רב! ואעפ"כ, כל יהודי מאמין בביאת המשיח באמונה פשוטה ושלמה, ובראותו משיח צדקנו עדיין לא בא, מבין, שבודאי יש טעם והסברה בדבר, אף שאינו מבין זאת, ולא עוד, אלא שלעתיד לבוא יאמר "אודך ה' כי אנפת בי"².

אמנם, כל זה אינו אלא בנוגע לעבר, אבל בנוגע לעתיד, ואפילו בנוגע להוה - הרי, לא זו בלבד שצריך לצעוק ש"כלו כל הקיצין", אלא, צריך גם לדרוש ולתבוע "עד מתי"... ולצעוק

(2) ישעי' יב, א.

(1) סנהדרין צז, ב.

(27) זח"ב קסא, סע"א ואילך.

לכאורה, מהיכן מגיע לו הרהור תשובה – הרי לגמרי לא חשב על זה?

אמת אמנם שמבואר בלקו"ת⁸ מהמשנה⁹ "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת כו", שזהו הגורם לנפילת הרהור תשובה אצל האדם – אבל מדוע הרהור נופל אצלו דוקא ולא אצל השני, או מדוע אצל השני נופל רק הרהור תשובה אחד ואצלו נופלים שניים או שלשה וכו'?

– הרי זה בגלל שאצלו נשיא דורנו חי!¹⁰

סיפור שהוא "נבואה שהוצרכה לדורות"

ד. [.] והנה, כאשר יהודי מתבונן מעט איך שהקב"ה אשר "מלא כל הארץ כבודו"¹¹, "מניח העליונים ותחתונים ומייחד מלכותו על עמו ישראל בכלל ועליו בפרט"¹², ונתן לו כחות לעשות את עבודתו ב"קב שלו"¹³, עד לכחות נעלים כאלו – שבכחו (של יהודי) להביא את הגאולה העתידה עם "השמים החדשים והארץ החדשה"¹⁴ וכל המשכות הכי נעלות דלעתיד לבוא, ומתבונן בזה ש"הנה ה' נצב עליו ומלא כל הארץ כבודו ומביט עליו ובוחר כליות ולב אם עובדו כראוי"¹⁵ – הקב"ה בעצמו מסתכל כיצד היהודי מנצל את כחותיו,

– הרי אפי' טיפש מבין את יוקר וחשיבות עבודתו!

אדם יכול לשכנע את עצמו בנוגע לעבודתו הפרטית ב"קב שלו" דמהיכתי-יתית: הוא כן יעשה אותה או לא יעשה – מה הוא כבר יפעל ולמאי נפקה-מינא? אבל כאשר יתבונן בעצמו שהקב"ה נתן לו כחות להביא את הגאולה ע"י עבודתו ב"קב שלו" דוקא – אזי כאמור, אפילו טיפש מבין את יוקר וחשיבות עבודתו, והוא יתמסר לזה עם כל החיות וה"שטורעם"!

ה. יחד עם זה, כל זמן שהגאולה עדיין לא הגיעה בפועל, תובעים מיהודי לתבוע ולצעוק שרוצה את הגאולה, לא רק ברוחניות, אלא את הגאולה בפשטות.

כידוע מענה אדמו"ר המהר"ש לאדמו"ר הצ"צ¹⁶ [בהמשך לשאלת אדמו"ר המהר"ש על הקץ שנאמר על אותה שנה: מדוע לא בא אז משיח? ומענה אדמו"ר הצ"צ שבאותה שנה נדפס הלקו"ת, אמר אדמו"ר המהר"ש:]: רוצים את הגאולה בפשטות, למטה מעשרה טפחים! והנה, מסיפור זה אנו למדים כיצד צריכים להתנהג, ושאינן זה ענין של היפך הכבוד וכו':

מובן בפשטות הביטול שהי' לאדמו"ר המהר"ש בכלל כלפי אביו הצ"צ, ובפרט שזה הי' בזמן נשיאותו של הצ"צ, אשר "דבר אחד לדור"¹⁷.

ובפרט שאדמו"ר המהר"ש לא הי' בנו הגדול אלא אדרבה – הצעיר, והיו לו אחים גדולים אשר כל אחד מהם הי' "גדול", וכידוע שכ"ק מו"ח אדמו"ר כתב על כל אחד מהם ב"הקריאה והקדושה" את התואר "אדמו"ר" [שבכלל כל הענינים ב"הקריאה והקדושה" הוגהו ע"י כ"ק

(8) האזינו עא, ד. וראה גם שם תצא לו, ד ועוד – (13) ראה ב"מ לח, א.

נסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 144 הע' 49.

(9) אבות פ"ו מ"ב. וראה חגיגה טו, א.

(10) ראה עד"ז ב"יחי המלך" שם.

(11) ישע"ו, ג.

(12) תניא רפ"א (נו, א).

(15) תניא שם. וראה גם שם פמ"ב (ס, ב).

(16) לקו"ש ח"ו ע' 80 הע' 70. וראה עד"ז ב"יחי המלך" גליונות: תלה ע' 9, תטו ע' 6, קלז ע' 8. ועוד.

(17) סנהדרין ח, א. הובא בפרש"י וילך לא, ז.

התורה והיפך האמונה, מאחר²⁸ שענין חלום

הגלות שרשו בדרגה נעלית – כיון שהקב"ה רצה שיהי' גילוי נעלה ביותר אשר לא יוכל לבוא, כביכול, לולא ההעלם והסתר

והסתלקות המוחין דחלום הגלות – לכן עשה שיהי' ענין של גלות, ושענין זה יהי' בתורה (כביכול), אשר אלו הם הקושיות, השאלות והספיקות (העלמות והסתרים) בתורה²⁹, ע"ד "יעקב ועשו האמורים בפרשה"³⁰ (כמדובר כמ"פ³¹) – בכדי שע"ז יתוסף עליו נעלה יותר.

וע"ד מה שמוצאים בגמרא (בתורה) את הענין ד"תיקו", שאינו מבטל את השאלה והספק בסוגיא לפנ"ז, אלא הענין נשאר בספק³². ועד"ז מוצאים בגמרא את הלשון "קשיא" ו"תיובתא", וידוע החילוק ביניהם: "קשיא" הכוונה שהמסקנא נשאר בתקפה רק שישנה עלי' קושיא, משא"כ "תיובתא" הכוונה שהמסקנא שלפנ"ז מופרכת – אשר כל זה מורה על ענין הגלות (קושיות וספיקות) בתורה.

ז. זהו ההסבר מדוע מדברים ומטריטים ללא הרף שהנה הנה בא משיח צדקנו: כי זוהי אכן המציאות האמיתית ולא חלום!

וכמדובר לעיל שכבר "כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", ותשובה אפשר לעשות בשעתא חדא וברגעא חדא³⁶ – במילא בא מיד משיח צדקנו בפועל ממש!

ואפילו אם עד עתה לא הגיע משיח ואפילו אליהו הנביא לא בא, אעפ"כ מדברים על כך עוד פעם בכל התוועדות, פעם אחת, פעם שני', עד שלש פעמים ד"הוי חזקה"³⁷ ועד מאה פעמים שהופך להיות טבע האדם³⁸ ("טבע שני"³⁹, או "הרגל נעשה טבע" סתם⁴⁰), עד למאה פעמים ואחד⁴¹ – ובאם

(34) זח"ג קנג, א. (ברע"מ).

(35) תו"א ר"פ שמות.

(36) זח"א קכט, סע"א. וראה קידושין מט, ב. שו"ע אה"ע סל"ח סל"א. תניא פ"א. לקו"ת ר"פ דברים (א, ב).

(37) ב"מ קו, רע"ב.

(38) ראה תניא פט"ו.

(39) שבילי אמונה נ"ד ש"ב. פחד יצחק בערכו. וראה תניא ספ"ד. פט"ו (כא, א).

(40) תניא פמ"ד (סג, ב). וראה שו"ת הרמ"ע מפאנו סל"ו.

(41) ראה חגיגה ט, ב. תניא פט"ו. וראה לקו"ש תכ"ז ע' 208 הערה 45.

(28) כמבואר בפרטיות לפנ"ז בהשיחה (שבהע' 1) סט"ז.

(29) ראה אגה"ק סכ"ו (קמד, ב). וראה בהנסמן לקמן הערות 30-31.

(30) פרש"י ר"פ תולדות.

(31) לקו"ש ח"ב ע' 114. שם ע' 342 ואילך. ד"ה באתי לגני – יו"ד שבט תשמ"ג (ס"ה תשמ"ג ע' פה). ועוד.

(32) ראה מבוא התלמוד (לר"ש הנגיד) וקיצור כללי התלמוד – נדפס בסוף מס' ברכות ש"ס ווילנא. ובכ"מ.

(33) תויו"ט סוף מס' עדיות. שלה"ת, א. והוא ע"פ זח"א כח, א. וראה גם ערוך השלם בערכו.

וחרכים אלו משיח צדקנו מסתכל ומשגיח, ומובן שמבט של משיח פועל...

ת. לכן ממשיכים לדבר בכל הזדמנות אודות ה"חלום" (לדעת אלו הטוענים כי גלות היא המציאות) – שהנה הנה ("אָט אָט") בא משיח צדקנו.

ואם עדיין ישנם שאלות אזי "תשבי יתרץ קושיות ואבעיות" – ר"ת ד"תיקו" (כנ"ל).

ועי"ז שמדברים ללא הרף שהנה הנה בא משיח צדקנו, פועלים שכך יקויים למטה מעשרה טפחים, "וארו עם ענני שמיא"⁴⁵ – שזה כבר לגמרי חלום החלומות...

שמשיח בא תיכף ומיד בשבת זה ובבית מדרש זה, ומתפללים יחד איתו תפלת מנחה דשבת בביהמ"ק השלישי, "בנערנו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"⁴⁶, כל בני ישראל נשמות בגופים.

ח"ו משיח לא יבוא עד מחר או עד היום במנחה, ידובר על כך שוב – עד שינדנדו כל כך ("נודזשען" – בל' העולם), הן למטה והן למעלה כביכול – שיפעלו שמשיח אכן יבוא!

ובפרט שה"פרה" מעונינת בזה יותר מהעגל (יותר ממה שהעגל רוצה לינק, הפרה רוצה להניק⁴²), כמ"ש⁴³ "ושב ה' אלקיך את שבותך – והשיב לא נאמר אלא ושב מלמד שהקב"ה שב עמהן מבין הגליות".

וכמ"ש גם בנוגע למשיח⁴⁴: "הנה זה עומד אחר כתינו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים" – משיח עומד מאחורי הכותל ומחכה ומביט... מתי כבר יוכל לבוא!

– אין זה כותל שלם, אלא כותל שיש בו חלונות, חרכים, סדקים וחורים, ודרך חלונות

(42) פסחים קיב, סע"א.

(43) נצבים ל, ג. מגילה כט, א. פרש"י עה"פ.

(44) שה"ש ב, ט. ע"פ "קול קורא" מאדמו"ר מהוריי"צ – "הקריאה והקדושה" גליון 9 ע' טו. אג"ק שלו ח"ה ע' סזו. ועוד.

(45) דניאל ז, ג. סנהדרין צח, א.

(46) כמ"ש ביצי"מ – בא י, ט.

'חבל על הזמן' להכנס בויכוח עם "זקן וכסיל"

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

א. ידוע ה"קול קורא" שפרסם בעל הגאולה¹ דחודש תמוז: "לאלתר לגאולה!"

והנה הפירוש "לאלתר" הוא כפשוטו: מיד ("גלייך"), "משיח נאו" – נאו" ממשי!

– בכוונה אינני מבטא זאת בלשון הקודש, כדי שלא יחשבו שבלשון הקודש הענין כבר ישנו משא"כ בשפת המדינה², אלא אדרבה: יתרון האור מן החושך דוקא³, כלומר, דוקא מ"משיח נאו" בשפת המדינה – יתגלה יתרון האור!

ב. בא ה"קלוגינקער"⁴ וטוען: כשם שה"קול קורא" של נשיא דורנו "לאלתר לגאולה" לא קויים מיד (מפני סיבות שונות ומשונות), ומאז כבר עברו 42, 43, 44 שנה – כך יכול להיות גם עכשיו, רחמנא-ליצלן!

אבל מובן ש'חבל על הזמן' ללכת ולהתווכח עם "זקן וכסיל"⁵, מאחר והוא "זקן" וגם "כסיל"... או עם אחד המדבר בשליחותו, או יותר גרוע – שהופך להיות לבוש שדרכו מדבר ה"זקן וכסיל"!

ובפרט עוד אם יש לו – רחמנא-ליצלן – תענוג לשאול כאלו שאלות ולהכניס ספיקות ש"לאלתר לגאולה" אין פירושו מיד וכיו"ב – אשר מובן החורבן שזה גורם ל"עולם קטן זה האדם"⁶ של בן אדם כזה.

ג. ולעצם הטענה: דבר ברור הוא ש"לאלתר לגאולה" פירושו מיד ממשי!

כפי שנשיא דורנו הכריז ב"קול קורא" וציוה לפרסם ולהדפיס זאת בחוברת של "אגודת חסידי חב"ד" – ומזה מובן שענין זה אינו שייך לעבר אלא נוגע לפועל גם עכשיו, כיון ש"אגודת חסידי חב"ד" נמשכת עד היום הזה – שלא כדעת האומרים אשר בשנת תש"י זה נפסק רחמנא-ליצלן, אלא גם אח"כ "זרעו בחיים" ובמילא "הוא בחיים"⁷!

ובפרט אצל אלו שאינם זקוקים להגיע לידיעה ש"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", כי הם מרגישים איך שנשיא דורנו חי אצלם – בין ע"י חלום, הצלחה במסחר, או בזה שנופל לו לפתע הרהור תשובה בעומדו במעמד ומצב שהוא בכלל לא חשב על-כך,

(5) קהלת ד, יג. קה"ר וכפרש"י עה"פ. מדרש תהלים (באבער) ט, ה. זח"א קעט, סע"ב.
(6) תנחומא פקודי ג. זח"ג לג, ב. תקו"ז תסט (ק, ב. קא, א). וראה מו"נ ח"א פע"ב.
(7) תענית ה, ב: "יעקב אבינו לא מת... מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". וראה "יחי המלך" תקעד ע' 8.

(1) ב"הקריאה והקדושה" דשנת תש"א-ג. ועוד.
(2) ראה עוד עד"ז ב"יחי המלך" גליונות: תסח ע' 10, תסז ע' 9, תמא ע' 8. ועוד.
(3) ראה ס' הערכים-חב"ד ערך אור – ביחס לחושך ס"ח. וש"נ.
(4) = היצר הרע.

מוקדש לעילוי נשמת
ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל – נפטר ביום כ"ז אלול
 ולע"נ זוגתו **טשרנא גיטל** בת ר' **יעקב** ע"ה – נפטרה ביום ה' טבת
 יה"ר שתיתקן ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה
 נדבית בנם – יבלחט"א – הרה"ח **שמואל סטראל** ומשפ' שיחיו